

Sygn. akt II Ka 72/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Jaszczuk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jerzy Kozaczuk SSO Teresa Zawislak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Marzena Głuchowska

przy udziale Prokuratora Bożeny Grochowskiej-Małek

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2015 r.

sprawy **A. S.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 §1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 7 listopada 2014 r. sygn. akt VII K 935/13

wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 72/15

UZASADNIENIE

A. S. został oskarżony o to, że:

I. w nieustalonym dniu przed dniem 11 stycznia 2012 roku w S. woj. (...) przy ul. (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd sprzedającego właściciela firmy P. (...) z/s w R. co do faktycznych swoich danych podając się za H. R. właściciela firmy E. (...) z/s w M. podczas składania zamówienia na towar w postaci mebli zgodnie z fakturą VAT nr (...), który następnie w dniu 11 stycznia 2012 został dostarczony do sklepu o nazwie (...) w S. woj. (...) przy ul. (...), a następnie nie uregulował należności za tak zamówiony i dostarczony towar doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 13.488 zł J. S. właściciela P. (...) z/s w R., **tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.**

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2014 r., sygn. akt VII K 935/13, Sąd Rejonowy w Siedlcach:

I. oskarżonego **A. S.** niewinął od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. koszty postępowania przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wywiódł Prokurator Rejonowy w Siedlcach, zaskarżając go w całości na niekorzyść A. S. i zarzucając mu:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na wyrażeniu błędnego poglądu, iż dowody ujawnione na rozprawie i ustalone na ich podstawie okoliczności nie są wystarczające do uznania oskarżonego A. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, jakkolwiek prawidłowa analiza całokształtu okoliczności przedmiotowego zdarzenia, zwłaszcza właściwa ocena zeznań pokrzywdzonego prowadzi nieodparcie do przeciwnego wniosku,

2) obrazę prawa procesowego, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., co miało wpływ na treść wyroku poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu wyroku, czy Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom K. S. potwierdzonym także wyjaśnieniami A. S., czy też dał wiarę zeznaniom J. S. w zakresie istnienia propozycji złożonej pokrzywdzonemu zwrotu mebli w naturze, którą pokrzywdzony, według oskarżonego i jego żony, miał odrzucić.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania.

W toku rozprawy odwoławczej prokurator poparł apelację Prokuratora Rejonowego w Siedlcach i wnioski w niej zawarty. Oskarżony A. S. nie stawiał się pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Argumentacji podniesionej przez skarżącego nie można odmówić słuszności, co sprawiło, że wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania zasługiwał na uwzględnienie.

Należy z całą mocą podkreślić, że orzeczenie takiej treści nie przesądza w żadnej mierze o sposobie rozstrzygnięcia tej sprawy po jej ponownym rozpoznaniu i nie może zostać odebrane inaczej niż jedynie jako zalecenie ponownego jej rozpoznania bez opisanych niżej uchybień. W chwili obecnej stwierdzić jedynie należy, że wydanie wyroku w tej sprawie nie zostało poprzedzone należytych przeanalizowaniem całokształtu jej okoliczności.

Rzecznik oskarżenia słusznie neguje pierwszoinstancyjne zapatrywania w przedmiocie realizacji przez A. S. znamion występku z art. 286 § 1 k.k. Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w tym zakresie dowodzi bowiem, iż zostało ono oparte na szeregu błędnych założeń.

W pierwszym rzędzie podkreślić należy, że apelujący zasadnie wskazuje, iż irracjonalnym jest założenie przez Sąd Rejonowy, że brak jest związku przyczynowego pomiędzy podaniem się oskarżonego za H. R., a niekorzystnym rozporządzeniem mieniem przez pokrzywdzonego. Teza tej treści stanowi zbyt daleko posunięte uproszczenie i jako taka może być uznana wyłącznie za przejaw braku dogłębnego rozważenia uwarunkowań, które doprowadziły do wspomnianej dyspozycji majątkowej. Nie tracąc z pola widzenia okoliczności, iż zagadnienie związku przyczynowego stanowi domenę ustaleń faktycznych, zaakcentować trzeba, że przeprowadzenie testu warunku właściwego nie może być oderwane od zagadnień materialnoprawnych. Bez zajęcia stanowiska w przedmiocie wykładni przewidzianych treścią art. 286 § 1 k.k. znamion „wprowadzenia w błąd” i „niekorzystnego rozporządzenia mieniem” nie sposób bowiem przeprowadzić wnioskowania we wskazanym wyżej zakresie. W tym stanie rzeczy zaznaczyć trzeba, że błąd, o którym mowa w art. 286 § 1 k.k., musi dotyczyć tzw. istotnych okoliczności danej sprawy, które mogą mieć wpływ na podjęcie decyzji o rozporządzeniu mieniem. Działanie mające na celu wywołanie błędu odnosić się musi przy tym do okoliczności powodującej, że rozporządzenie mieniem ma charakter niekorzystny. Wskazana niekorzystność może natomiast łączyć się z pogorszeniem szans wierzyciela na uczynienie zadość jego roszczeniu. W piśmiennictwie i judykaturze uznaje się zarazem, że wśród odmian błędu, relewantnych z punktu widzenia znamion przestępstwa oszustwa, znajduje się również błąd co do osoby. Zważyć wreszcie trzeba, że wprowadzenie w błąd może

następować także za pomocą tzw. faktów konkludentnych, tj. takiego zachowania sprawcy, z którego pokrzywdzony sam ma według zamiaru sprawcy wysnuć błędne wnioski (vide M. Dąbrowska- Kardas, P. Kardas, Komentarz do art. 286 Kodeksu karnego, teza 32., 23., 68., 38., [w:] A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278- 363 k.k., LEX/el. 2006, wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2002 r., IV KKN 135/00, LEX nr 74478). Podkreślić zarazem trzeba, iż łatwość wprowadzenia w błąd osoby dokonującej niekorzystnego rozporządzenia mieniem nie wpływa na ocenę karnoprawną zachowania sprawcy, bo istotne jest tylko to, czy podjęte przez niego działania w przypadku konkretnego pokrzywdzonego okazały się wystarczające do wprowadzenia go w błąd. Nie idzie bowiem o sposób wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd, ale o pozostawanie w błędzie (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28 października 2013 r., II AKa 189/13, LEX nr 1433513). Przenosząc całokształt powyższego na realia sprawy A. S. stwierdzić trzeba, że dla rozstrzygnięcia, czy pomiędzy zachowaniami oskarżonego, a dyspozycją majątkową J. S. zachodzi związek przyczynowy, niezbędne jest ustalenie kryteriów, którymi kierował się pokrzywdzony akceptując warunki zaproponowane przez kontrahenta. Z informacji przekazanych przez J. S. wynika, że podstawą nawiązania wskazanego stosunku zobowiązaniowego było przeświadczenie o rzeczywistym prowadzeniu przez drugą stronę umowy działalności gospodarczej (k. 31, 140v), nie zaś - tak, jak w istocie założył Sąd Rejonowy (k. 192v) - wyłącznie przekonanie, iż kontrahentem jest osoba występująca jako H. R.. Innymi słowy, istotną okolicznością, której brak uczynił zawartą umowę niekorzystną z punktu widzenia urzeczywistnienia interesów pokrzywdzonego, była okoliczność rzeczywistego, odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej przez nabywcę mebli i wiążące się z tym większe prawdopodobieństwo zaspokojenia roszczenia. Z tych wszystkich względów podanie się przez A. S. za H. R. należy łączyć nie tylko z posłużeniem się jego danymi osobowymi, lecz również z przypisaniem sobie - właśnie dzięki wykorzystaniu wskazanych danych osobowych - przymiotu rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej i zdobycia tą drogą zaufania ze strony J. S.. Przeprowadzenie wzmiankowanego wyżej testu warunku koniecznego w sposób nieunikniony wiąże się tym samym z udzieleniem odpowiedzi na pytanie, czy bez wywołania przeświadczenia o rzeczywistym prowadzeniu przez oskarżonego działalności gospodarczej pokrzywdzony zdecydowałby się na zbycie mu mebli z odroczonym terminem płatności. Nie sposób przy tym odmówić pewnej racji oskarżycielowi publicznemu, o ile podnosi on, że wyrażenie przez A. S. zgody na wystawienie faktury VAT z 14- dniowym terminem płatności, sugerowało, iż stan majątkowy przedsiębiorstwa (...) umożliwi uiszczenie należności w terminie.

W dalszej kolejności zaznaczyć trzeba, że treść pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy zaniechał poczynienia rzetelnych ustaleń w przedmiocie zamiaru, z którym działał oskarżony, a w efekcie dokonał jednostronnej oceny zachowań objętych zarzutem aktu oskarżenia. Podkreślić tutaj trzeba, że o zamiarze sprawcy świadczy całokształt tak podmiotowych, jak i przedmiotowych okoliczności sprawy. Dopiero na podstawie wszystkich okoliczności dotyczących danego wypadku i osoby sprawcy możliwe jest odtworzenie jego rzeczywistych przeżyć i ustalenie do czego zmierzał, czego chciał, względnie - postępując, w określony sposób - co przewidywał i na co się godził (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 1976 r., V KR 20/76, LEX nr 21710). W związku z tym sama tylko okoliczność, że podsądny rzeczywiście prowadził działalność gospodarczą w imieniu H. R. nie może być uznana za wystarczającą podstawę prawidłowego wnioskowania w przedmiocie zamiaru kierującego jego działaniami wobec pokrzywdzonego (k. 192). Kształtując swe przekonanie w tym zakresie Sąd I instancji winien wziąć pod uwagę kształt relacji panujących pomiędzy A. S. a H. R., a także postawę przejawianą przez oskarżonego w związku z ponawianymi przez J. S. żądaniami zapłaty. W pierwszym ze wskazanych zakresów niezwykle istotnymi są zeznania H. R., opisujących charakter prowadzenia przez oskarżonego działalności gospodarczej w jego imieniu. W drugim ze wskazanych zakresów istotnymi są natomiast podawane przez A. S. przyczyny nieuregulowania należności, stan ekonomiczny faktycznie prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa na moment zawarcia umowy, a także zagadnienie możliwości nawiązania przez pokrzywdzonego kontaktu z oskarżonym już po likwidacji sklepu (...) w S.. Apelujący słusznie podkreślił w tym zakresie, że Sąd I instancji nie dostrzegł sprzeczności występującej pomiędzy zeznaniami J. S. zaznaczającego, iż próbował odzyskać utracone meble (k. 141), a relacjami K. S. (k. 71v, 172) i A. S. (k. 124, 181v), wskazujących na wykluczanie takiej możliwości przez samego pokrzywdzonego. Nie można nie zgodzić się z apelującym także o tyle, o ile podnosi on, że podanie się przez A. S. za H. R. de facto uniemożliwiało samodzielne ustalenie przez pokrzywdzonego rzeczywistego odbiorcy mebli, kierując wszystkie jego działania do niewłaściwej

osoby. W ocenie Sądu Okręgowego, bez uwzględnienia całokształtu zaprezentowanych wyżej zaszczości nie sposób mówić o poczynieniu rzetelnych ustaleń w przedmiocie zamiaru kierującego działaniami A. S. w relacjach z J. S..

Suma powyższych uchybień jest tego rodzaju, iż z całą pewnością można stwierdzić, że mogły mieć one wpływ na treść orzeczenia. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 437 k.p.k. w zw. z art. 456 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania. Procedując po raz kolejny, Sąd I instancji przeprowadzi przewód sądowy w całości, dążąc tym razem do poczynienia rzetelnych ustaleń w przedmiocie zamiaru, który przyświecał działaniom podjętym przez A. S. i nie tracąc przy tym z pola widzenia konieczności przeprowadzenia rzetelnej analizy uwarunkowań, które doprowadziły J. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. W tym celu Sąd Rejonowy w szczególności przesłucha H. R. na okoliczność rzeczywistego charakteru prowadzenia przez oskarżonego działalności gospodarczej w jego imieniu, o ile ten nie skorzysta z prawa do odmowy składania zeznań. Przesłucha K. S. na okoliczność tego, gdzie w chwili obecnej znajdują się meble zbyte przez J. S.. Dokona konfrontacji pomiędzy pokrzywdzonym, a małżonkami S.. Co do sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa (...) uwzględni nie moment wszczęcia egzekucji, tylko moment powstania długu i następnie w ten sposób ustali tę sytuację na dzień 11 stycznia 2012 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł, jak w wyroku.